

**Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького**

**Факультет громадського розвитку та здоров'я
Кафедра фізичного виховання, спорту і здоров'я**

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

з дисципліни «Анатомія людини з основами динамічної морфології».

Анатомія внутрішніх органів

**для здобувачів першого ступеня вищої освіти (бакалавр)
факультету громадського розвитку та здоров'я
за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт»**

Львів 2024

УДК 577:496

Автор:

Мусієнко О. В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького

Рецензент:

Копко І. Є. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін, географії та екології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Мусієнко О.В. Робочий зошит з дисципліни «Анатомія людини з основами динамічної морфології. Анатомія внутрішніх органів» – для здобувачів першого ступеня вищої освіти (бакалавр) факультету громадського розвитку та здоров'я за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». Львів, 2024. 32 с.

У робочому зошиті викладено матеріал для практичних занять здобувачів вищої освіти з дисципліни «Анатомія людини з основами динамічної морфології» до розділу, присвяченого анатомії внутрішніх органів.

Методичні рекомендації підготовлено відповідно до програми нормативної навчальної дисципліни «Анатомія людини з основами динамічної морфології» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» у закладах вищої освіти III-IV рівня акредитації Міністерства освіти і науки України (Львів, 2023).

Розглянуто і рекомендовано до друку навчально-методичною комісією кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я (протокол № 7 від 10 квітня 2024 р.) та навчально-методичною комісією факультету громадського розвитку та здоров'я Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.).

ВСТУП

Вивчення анатомії людини, зокрема, закономірностей будови та функціонування внутрішніх органів, щільно пов'язано із практичною навичкою у вигляді здатності ідентифікувати анатомічні утворення і визначати їх функції. З метою закріплення зазначеної навички в ході самостійної роботи і підготовки до практичних занять було створено цей робочий зошит.

За кожним тематичним розділом здобувачам освіти пропонується низка завдань, які дозволяють:

- покращити знання про анатомічні утворення внутрішніх органів людини;
- більш успішно засвоїти термінологію;
- зрозуміти функціональні особливості тих або інших анатомічних утворень;
- спробувати застосувати власні знання для розуміння природи функцій організму людини.

Основна частина завдань передбачає розвиток вміння узагальнювати та систематизувати знання. Крім того, на відміну від тестових завдань із заздалегідь відомими варіантами відповіді більшість питань робочого зошиту передбачає відкритість відповідей, що, з одного боку, розвиває навички професійного писемного мовлення, зокрема, його лаконічності, а з іншого – дозволяє проконтролювати недоліки у знаннях і спонукає до замислення над питанням.

Травна система

Підпишіть анатомічні структури

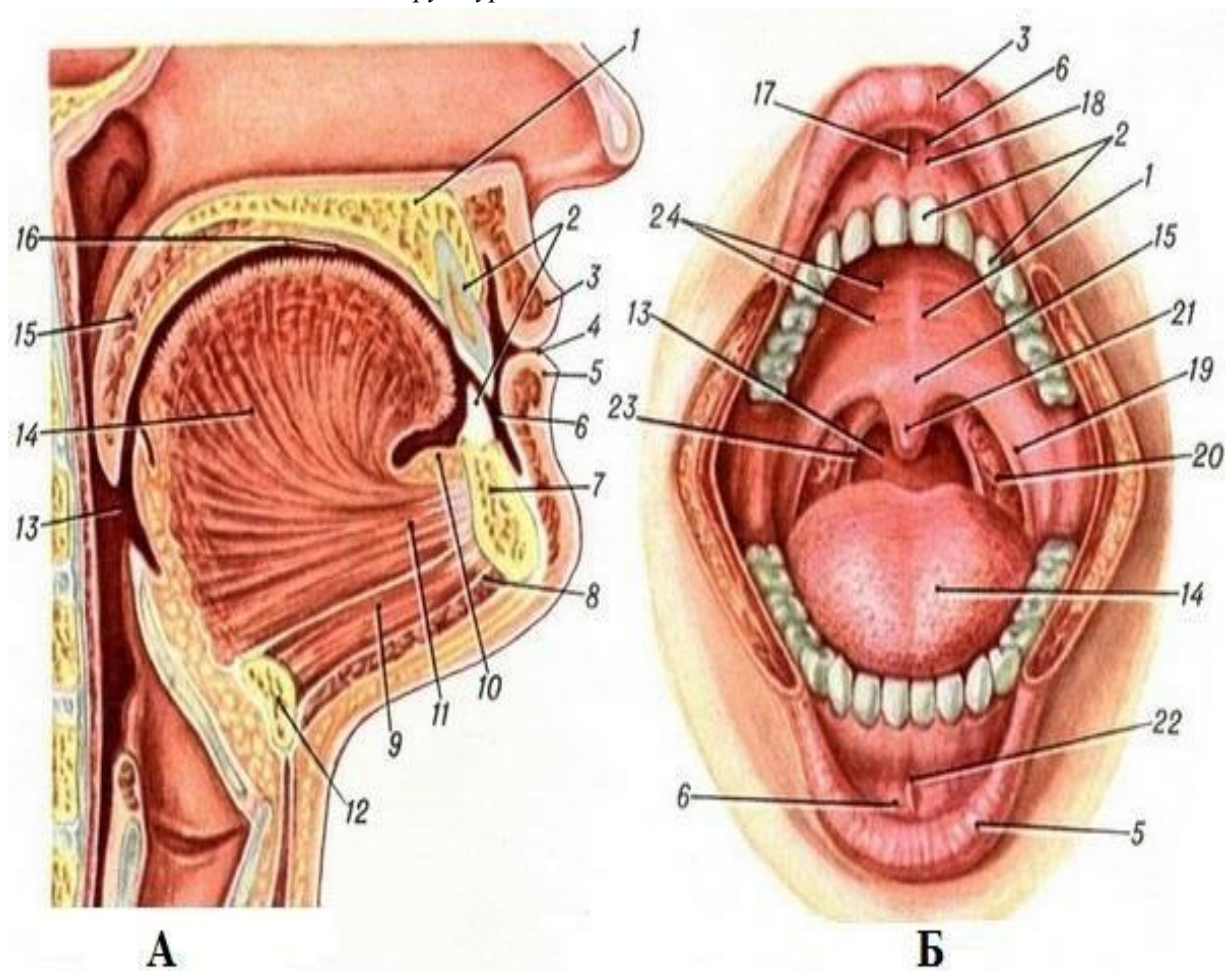

Рисунок 1 – Ротова порожнина: А – сагітальний розпил, Б – передня поверхня

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

№	Назва анатомічної структури
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	

1. Опишіть будову м'якого піднебіння.

2. Що таке зів? Чим він обмежений і що сполучає?

3. Опишіть будову і топографію піднебінних мигдаликів.

4. Заповніть таблицю з великими слинними залозами.

Назва залози	Топографія залози	Топографія вивідних проток
Привушна		
Під'язикова		
Піднижньощелепна		

5. Підпишіть структури зуба.

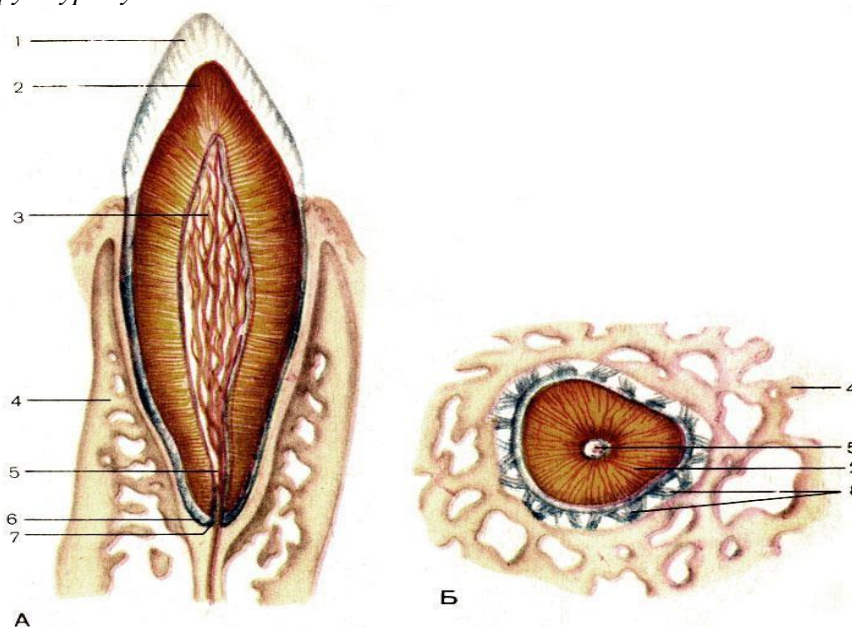

Рисунок 2 – Будова зуба

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	

4	
5	
6	
7	
8	

6. Підпишіть структури глотки .

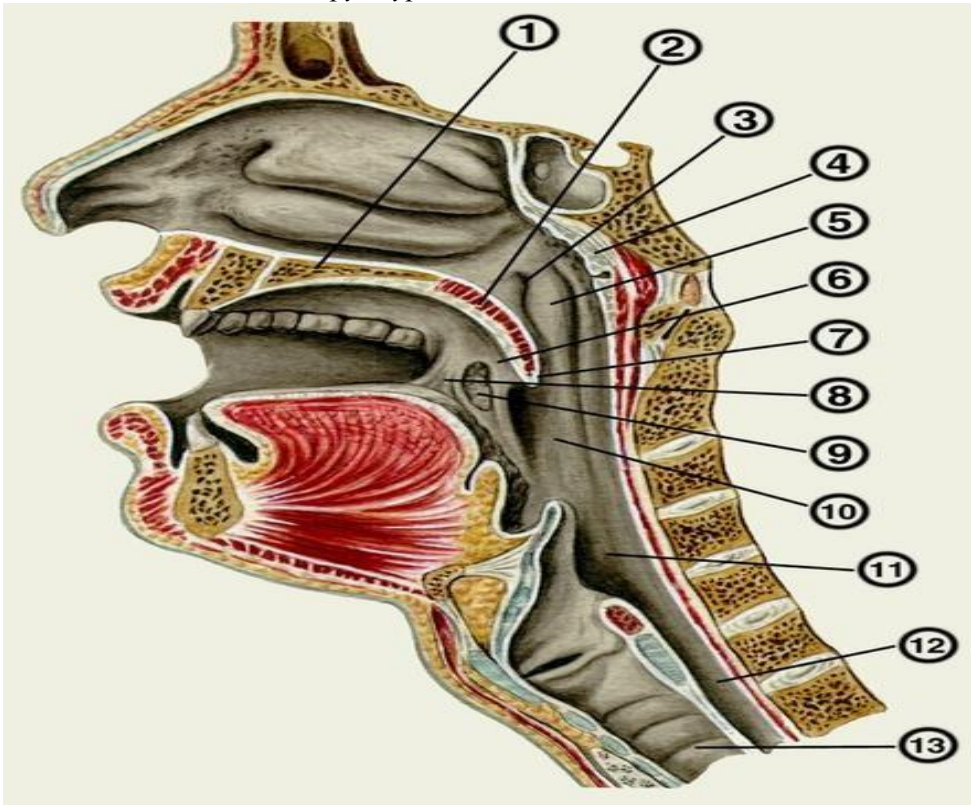

Рисунок 3 – Сагітальний розпил голови

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	

7. Підпишіть анатомічні структури шлунку

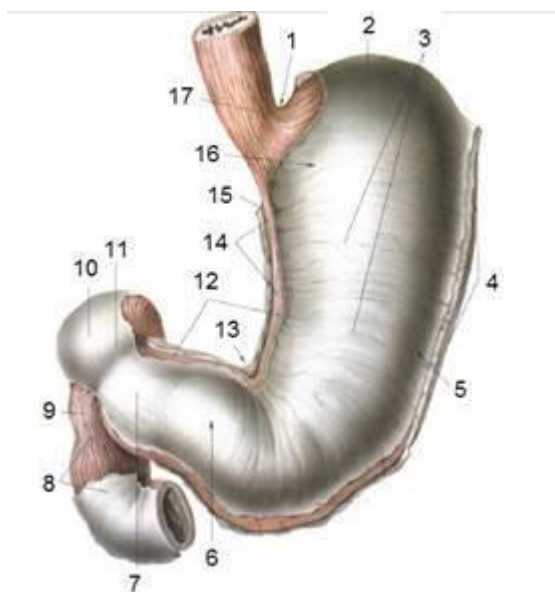

Рисунок 4 – Шлунок

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

а. Заповніть таблицю з оболонками шлунку.

Назва оболонки	Анатомічні особливості будови
Слизова	
Підслизова	
М'язова	
Серозна	

б. Заповніть таблицю із залозами шлунку.

Назва залоз	Морфологічний опис
Власні	
Кардіальні	
Пілоричні	

8. Підпишіть анатомічні структури

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	

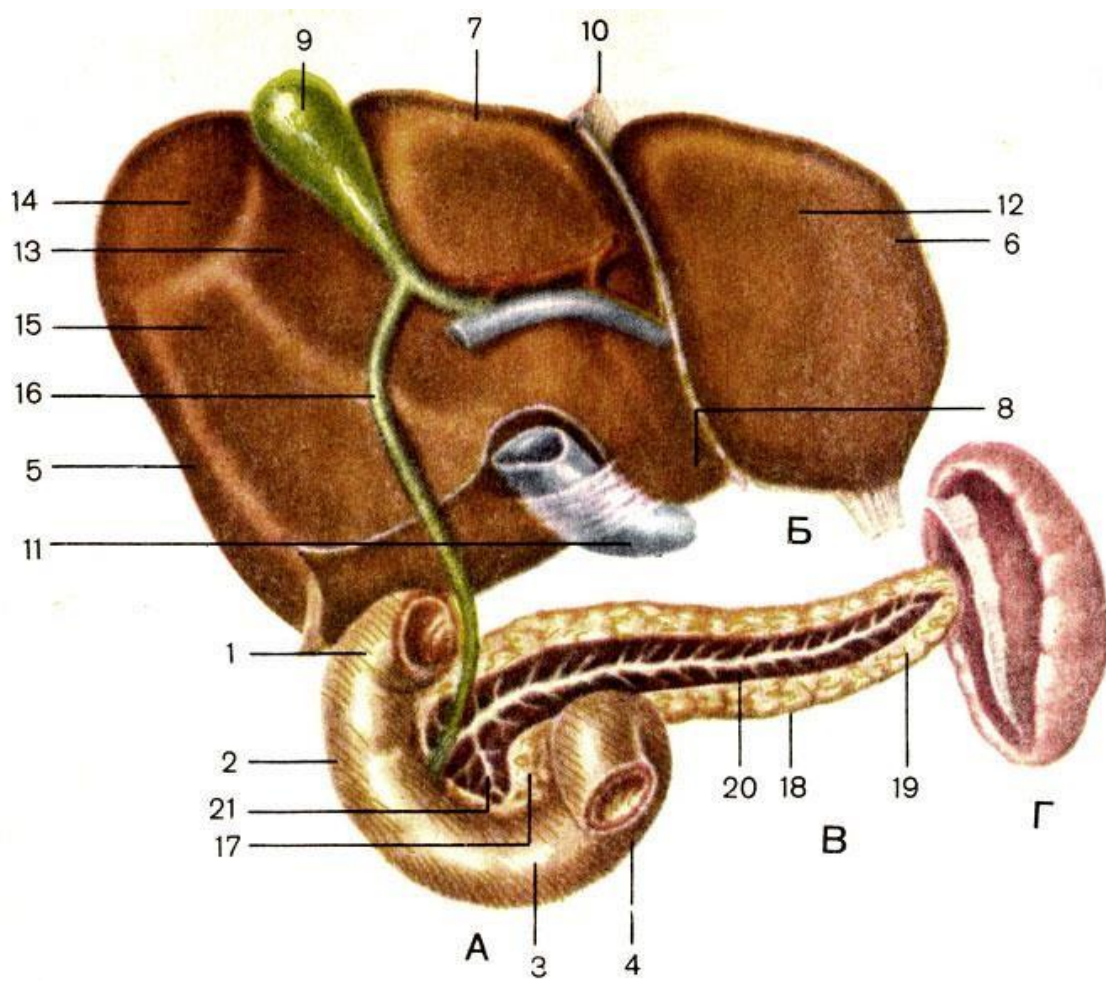

Рисунок 5 – Дванадцятипала кишка (А), печінка (Б), підшлункова залоза (В), селезінка (Г)

9. Підпишіть анатомічні структури.

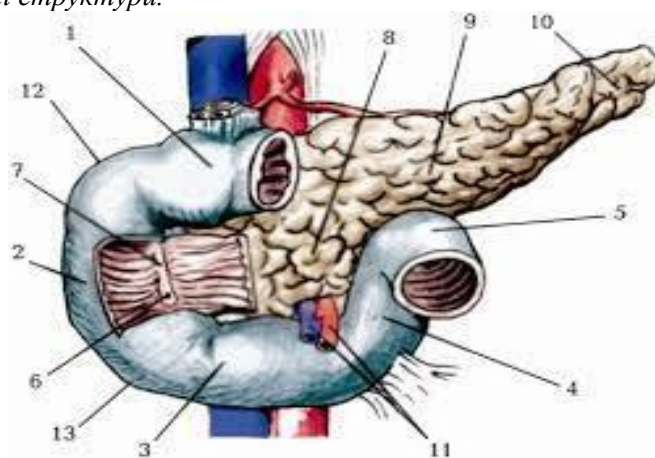

Рисунок 6 – Дванадцятипала кишка з підшлунковою залозою

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	

10. Підпишіть оболонки стінки кишечника

Назва оболонки	Анатомічні особливості будови
Слизова	
Підслизова	
М'язова	
Серозна	

11. Підпишіть анатомічні структури.

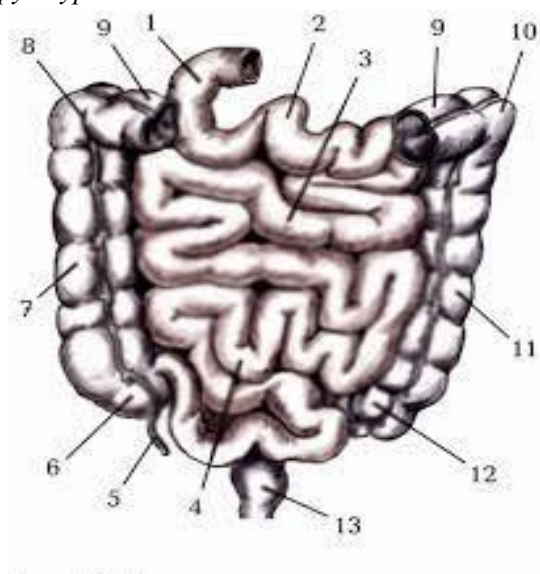

Рисунок 7 – Тонка та товста кишки

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	

Дихальна система

1. Підпишіть анатомічні структури

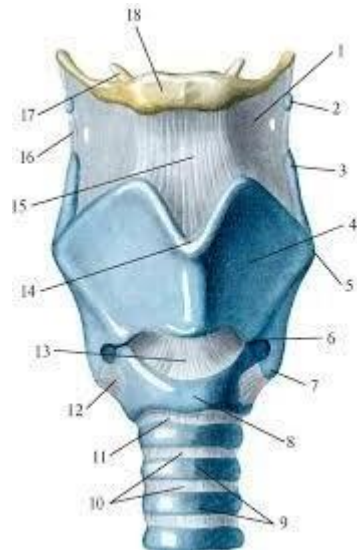

Рисунок 8 – Гортань з трахеєю

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	

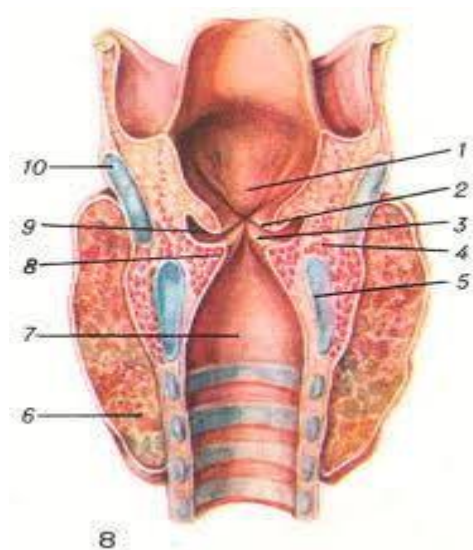

Рисунок 9 – Будова порожнини гортані

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

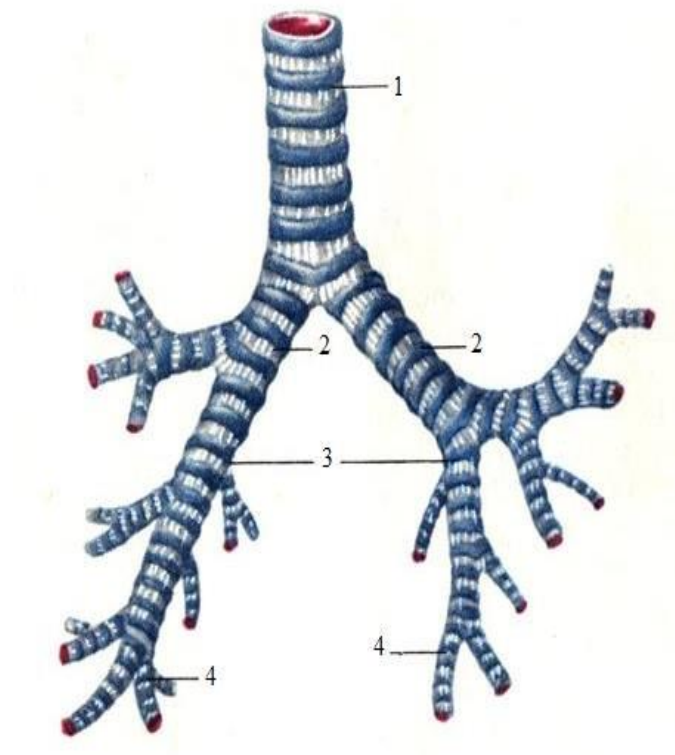

Рисунок 10 – Бронхіальне дерево

Підпишіть анатомічні структури

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	

1. Які особливості будови правого та лівого головних бронхів? Які відмінності між ними?

2. Підпишіть анатомічні структури правої та лівої легень.

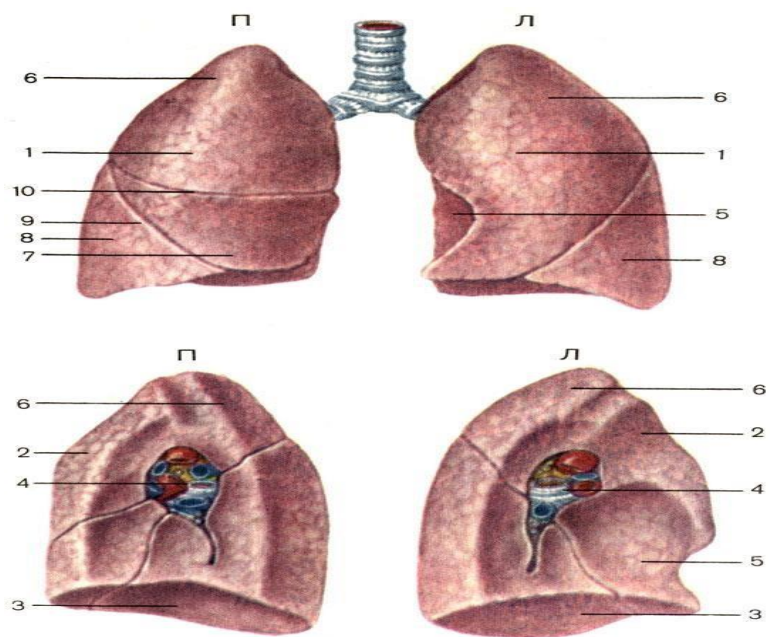

Рисунок 11 – Легені

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Видільна система

1. Підпишіть анатомічні структури

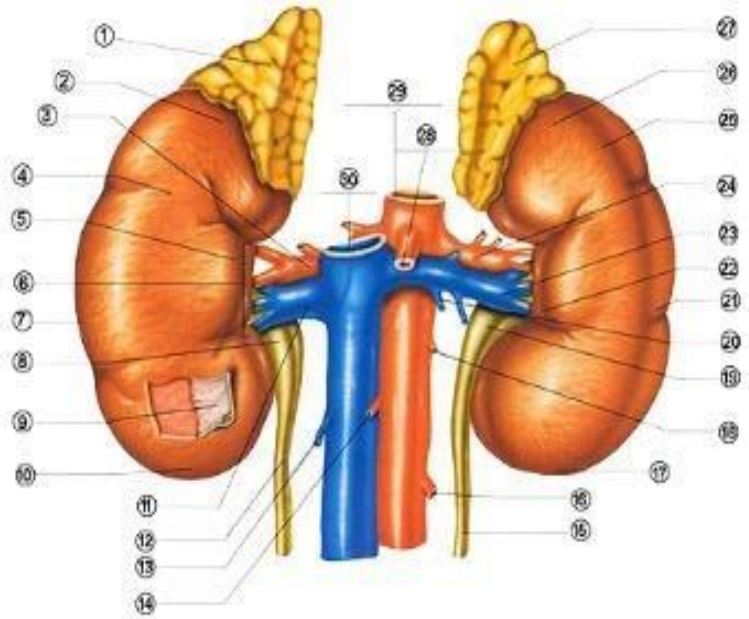

Рисунок 32 – Нирки людини

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	

24	
25	
26	

2. Підпишіть анатомічні структури.

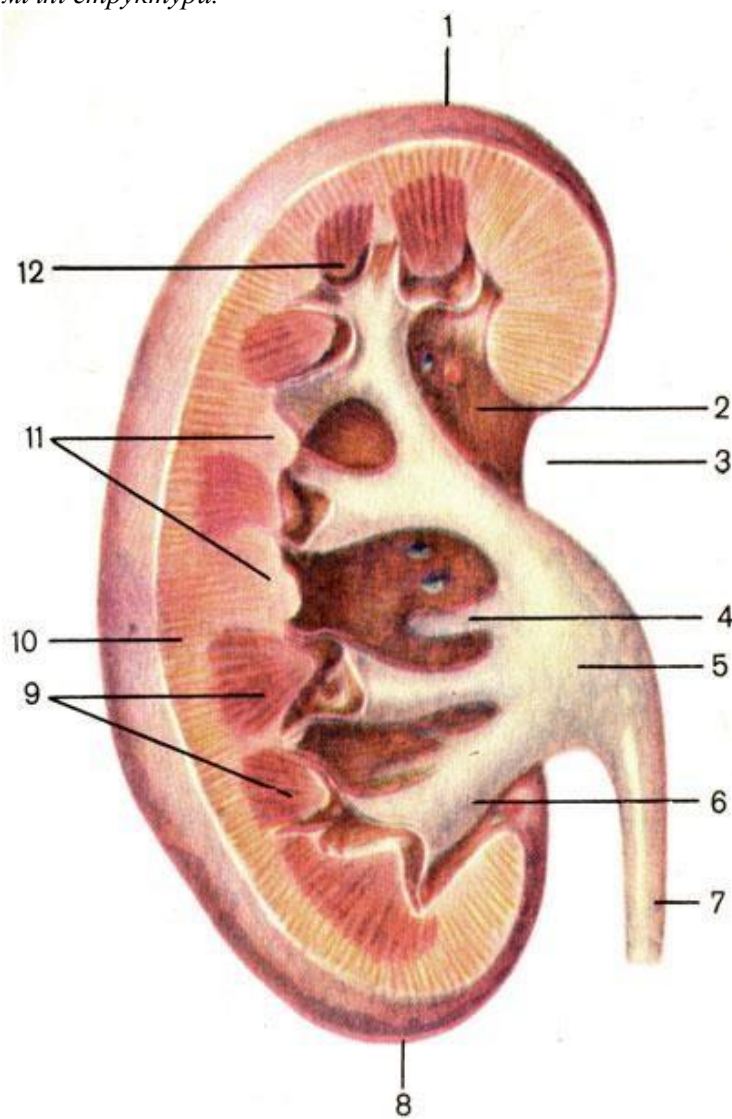

Рисунок 33 – Внутрішня будова нирки

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

9	
10	
11	
12	

3. З яких структурних компонентів складається кіркова речовина нирки?

4. З яких структурних компонентів складається мозкова речовина нирки?

Ендокринна система

1. Що таке гормони? Які функції вони виконують?

2. Опишіть класифікацію ендокринних залоз залежно від їх походження.

3. Що таке залози зовнішньої, внутрішньої та змішаної секреції. Наведіть приклади.

4. Заповніть таблицю з гормонами гіпофіза.

Назва гормону	Дія гормону
Тиротропний	
Соматотропний	
Пролактин	
Фолікулостимулюючий	
Лютеїнізуючий	
Адренокортикотропний	
Меланоцитостимулюючий	

Окситоцин	
Вазопресин	

5. Підпишіть анатомічні структури українською та латинською мовами.

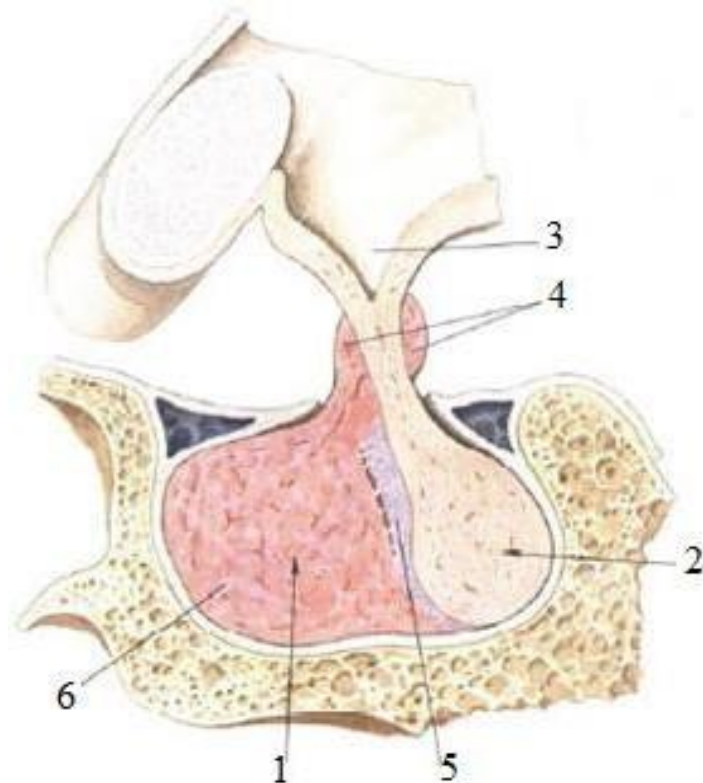

Рисунок 37 – Гіпофіз

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	

6. Які клінічні прояви виникають при гіперфункції та гіпофункції гіпофіза?

7. Опишіть будову топографію шишкоподібної залози. Які клінічні прояви спостерігаються при гіперфункції та гіпофункції цієї залози?

8. Що таке «мозковий пісок»? Відповідь обґрунтуйте.

9. Опишіть будову та топографію щитоподібної залози. Які клінічні прояви спостерігаються при гіперфункції та гіпофункції цієї залози?

10. Заповніть таблицю з гормонами щитоподібної залози.

Назва гормону	Дія гормону
Тироксин (тетрайодтиронін)	
Трийодтиронін	
Тирокальцитонін	

11. Підпишіть анатомічні структури українською та латинською мовами.

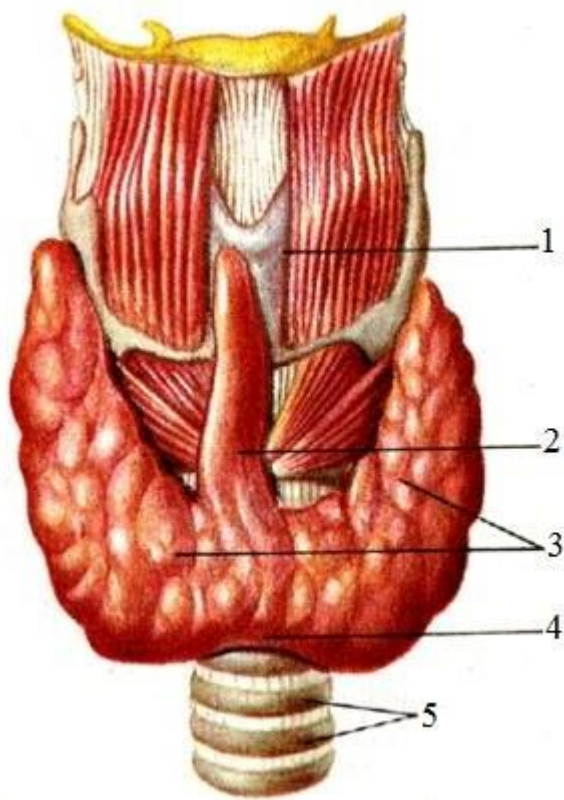

Рисунок 38 – Щитоподібна залоза

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	

12. Опишіть топографію та будову прищитоподібних залоз. Які гормони вони продукують? Які клінічні прояви спостерігаються при гіперфункції та гіпофункції цих залоз?

13. Підпишіть анатомічні структури українською та латинською мовами.

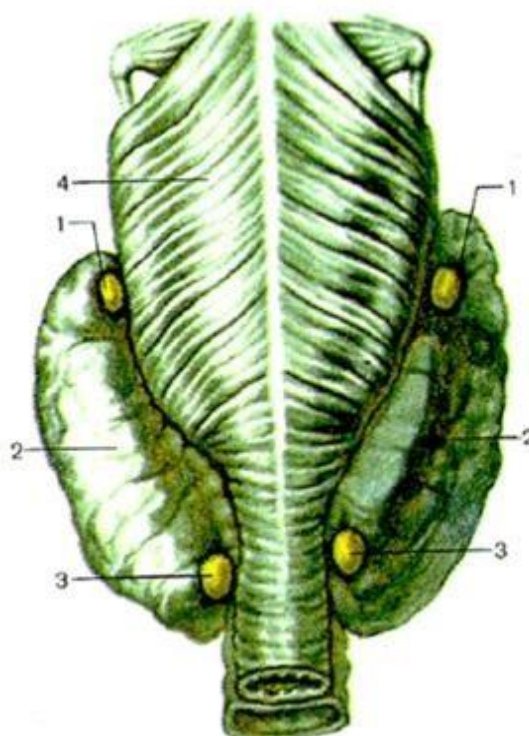

Рисунок 39 – Прищитоподібні залози

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	

14. Опишіть скелетотопію надниркових залоз.

15. Опишіть синтонію правої та лівої надниркових залоз.

16. Визначте поверхні надниркових залоз.

17.1. _____

17.2. _____

17.3. _____

17. Опишіть будову мозкової речовини надниркових залоз. Які гормони виробляються в цій речовині?

18. Заповніть таблицю з будовою кіркової речовини надниркових залоз.

Назва зони кіркової речовини	Гормони, що виробляються цією зоною
Клубочкова	
Пучкова	
Сітчаста	

21. Підпишіть анатомічні структури українською та латинською мовами.

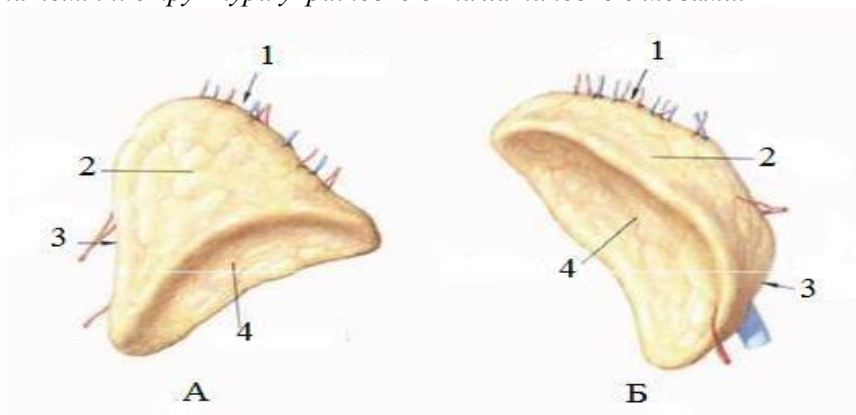

Рисунок 40 – Надниркові залози: А – права, Б – ліва

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	

22. Що таке параганглії? Де вони розташовані і які функції виконують?

23. Дайте морфофункціональну характеристику ендокринної частини яєчок.

24. Дайте морфофункціональну характеристику ендокринної частини підшлункової залози.

25. Дайте морфофункціональну характеристику ендокринної частини яєчників.

26. Опишіть будову та топографію загруднинної залози. Коли відбувається її інволюція?

Чоловіча статева система

1. Надайте класифікацію органам чоловічої статевій системи.

2. Підпишіть анатомічні структури українською та латинською мовами.

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	

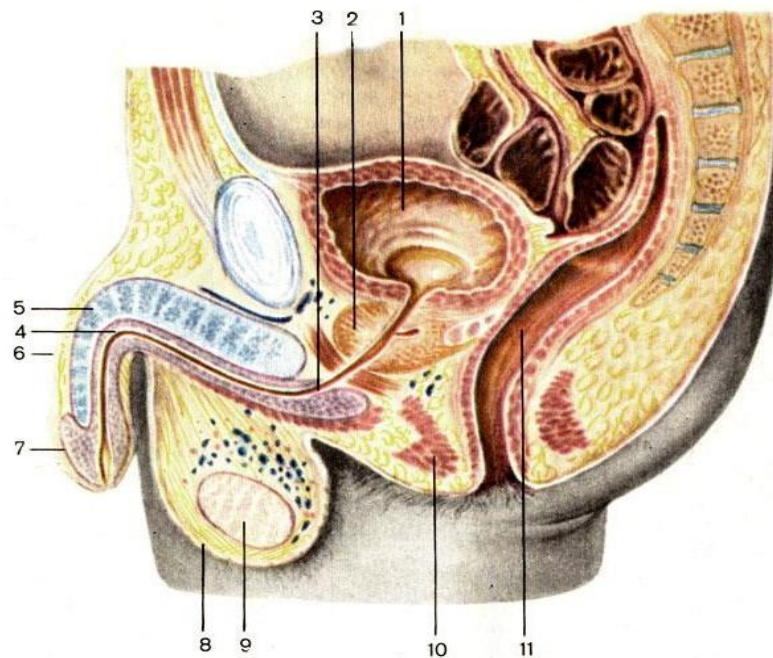

Рисунок 41 – Чоловічий таз, сагітальний розріз

Жіноча статева система

1. Надайте класифікацію жіночим статевим органам.

2. Підпишіть анатомічні структури.

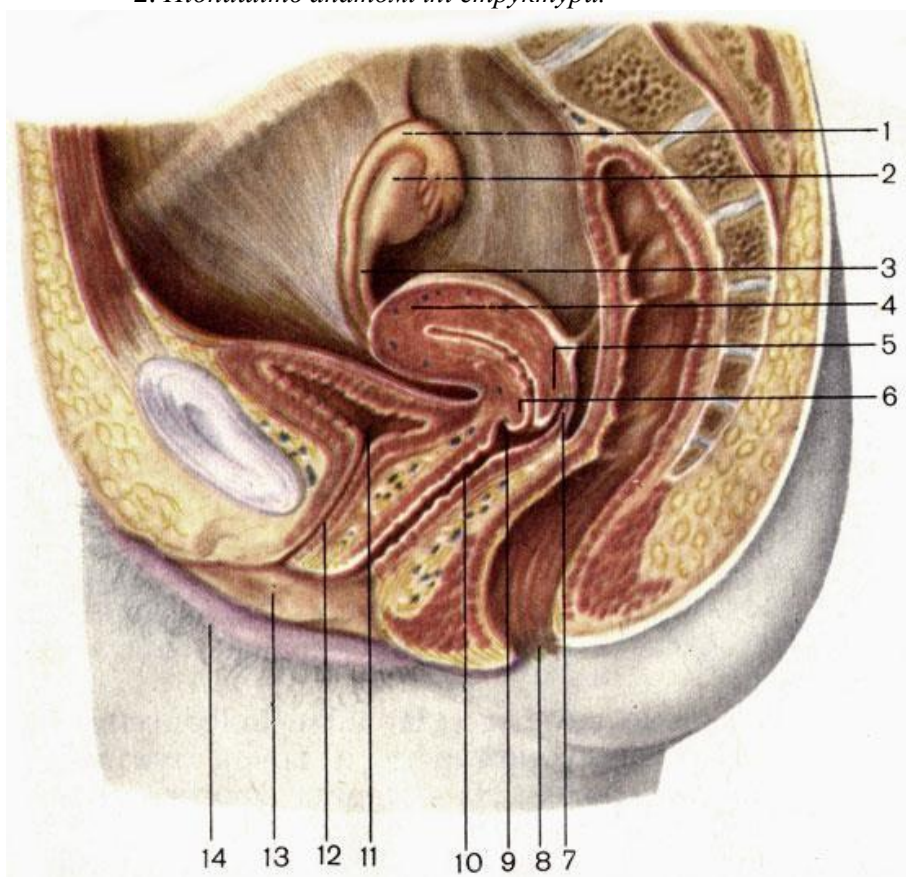

Рисунок 45 – Жіночий таз, сагітальний розріз

№	Назва анатомічної структури
1	
2	
3	
4	
5	

№	Назва анатомічної структури
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1 / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та [ін.] Вид. 3-тє, доопрацьоване. Вінниця : Нова книга, 2015. 368 с.
2. Черкасов В. Г. Міжнародна анатомічна термінологія / В. Г. Черкасов, І. І. Бобрик, Ю. Й. Гумінський, О. І. Ковальчук. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 392 с.
3. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Ф. Неттер [пер. з англ. А. А. Цегельський]. Львів : Наутілус, 2004 529 с.
4. Коцан І. Я. Анатомія людини : підруч. для студ. ВНЗ / І. Я. Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемєць, Л. О. Шварц, В. С. Пикалюк, Т. Я. Шевчук; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. 903 с.
5. Черкасов В. Г. Анатомія людини : підручник / В. Г. Черкасов, Т. В. Хмара, Б. Г. Макар, Д. В. Проняєв. Чернівці : Медуніверситет, 2012. 461 с.
6. Смірнова Т. В. Анатомія верхньої та нижньої кінцівок : Навч. посіб. з анатомії людини / Т. В. Смірнова; Буков. держ. мед. акад. Чернівці : Прут, 2004. 134 с.
7. Анатомія людини у запитаннях та відповідях (опорно-руховий апарат). В 2 т.: Навч. посіб. Т. 1. Запитання і відповіді з теоретичної частини / ред.: Я. І. Федонюк; Терноп. держ. мед. акад. ім. І.Горбачевського. Тернопіль : Укрмедкн., 2002. 812 с.